JAHON IQTISODIYOTIDA TURIZMNING O‘RNI VA XALQARO TURIZMNING IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA’SIRI

Shohjahon Elboyev Rahimjon o’g’li
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
"Menejment" fakulteti,
Jahon iqtisodiyoti va Xalqaro iqtisodiy munosabatlar' yo'nalishi 2-kurs talabasi
E-mail: Shohjahonelboyev@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.23913026

Annotatsiya. Mazkur maqolada jahon iqtisodiyotida turizm sohasining tutgan o‘rni, xalqaro turizmning iqtisodiy rivojlanishga ta’siri hamda turizm industriyasining global iqtisodiy tizimdagi strategik ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tadqiq etiladi. Xalqaro turizmning yalpi ichki mahsulot, bandlik, investitsiyalar, valyuta tushumlari va tashqi iqtisodiy aloqalarga ta’sir etish mexanizmlari tahlil qilinadi. Shuningdek, turizm infratuzilmasini rivojlantirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish, turistik xizmatlar eksportini kengaytirish va barqaror turizm tamoyillarini amalga oshirish masalalari yoritiladi. Tadqiqot natijasida xalqaro turizmning iqtisodiy o‘sishni rag‘batlantirishdagi imkoniyatlari tizimlashtirilib, turizm sohasining raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqiladi.
Kalit so‘zlar: jahon iqtisodiyoti, xalqaro turizm, iqtisodiy rivojlanish, turizm industriyasi, yalpi ichki mahsulot, turistik xizmatlar eksporti, barqaror turizm, raqamli iqtisodiyot.

Abstract. This article examines, from a scientific and theoretical perspective, the role of the tourism sector within the global economy, the impact of international tourism on economic development, and the strategic significance of the tourism industry within the global economic system. It analyzes the mechanisms through which international tourism influences gross domestic product (GDP), employment, investment, foreign currency earnings, and external economic relations. Furthermore, the article addresses issues such as the development of tourism infrastructure, the implementation of digital technologies, the expansion of tourism service exports, and the application of sustainable tourism principles. Based on the research findings, the potential of international tourism to stimulate economic growth is systematized, and scientific-practical recommendations aimed at enhancing the competitiveness of the tourism sector are developed.
Key words: global economy, international tourism, economic development, tourism industry, gross domestic product (GDP), export of tourism services, sustainable tourism, digital economy.

Аннотация. В данной статье научно и теоретически исследуется роль туристического сектора в мировой экономике, влияние международного туризма на экономическое развитие и стратегическое значение туристической индустрии в глобальной экономической системе. Анализируются механизмы влияния международного туризма на валовой внутренний продукт, занятость, инвестиции,

валютные поступления и внешнеэкономические отношения. Также рассматриваются вопросы развития туристической инфраструктуры, внедрения цифровых технологий, расширения экспорта туристических услуг и реализации принципов устойчивого туризма. В результате исследования систематизирован потенциал международного туризма для стимулирования экономического роста и разработаны научно-практические предложения по повышению конкурентоспособности туристического сектора.

Ключевые слова: мировая экономика, международный туризм, экономическое развитие, туристическая индустрия, валовой внутренний продукт, экспорт туристических услуг, устойчивый туризм, цифровая экономика.

Kirish. Jahon iqtisodiyotining globallashuvi, xalqaro iqtisodiy integratsiya jarayonlarining jadallashuvi hamda mamlakatlar o‘rtasidagi savdo-iqtisodiy munosabatlarning kengayishi sharoitida turizm sohasi iqtisodiy taraqqiyotning muhim omillaridan biriga aylanmoqda. Zamonaviy turizm nafaqat aholining dam olish va sayohat qilish ehtiyojlarini qondiruvchi xizmatlar majmuasi, balki milliy iqtisodiyotning turli tarmoqlarini o‘zaro bog‘lovchi, investitsiyalarni jalb qiluvchi, yangi ish o‘rinlarini yaratuvchi hamda xalqaro iqtisodiy hamkorlikni rivojlantiruvchi murakkab ijtimoiy-iqtisodiy tizim hisoblanadi.

Turizmning iqtisodiy ahamiyati uning ko‘p tarmoqli xususiyati bilan belgilanadi. Turistik faoliyat transport, mehmonxona xo‘jaligi, umumiy ovqatlanish, savdo, madaniyat, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, qurilish, qishloq xo‘jaligi va moliyaviy xizmatlar bilan bevosita yoki bilvosita bog‘liq. Shu sababli turizmga yo‘naltirilgan investitsiyalar bir vaqtning o‘zida iqtisodiyotning bir nechta tarmog‘ida qo‘shimcha talabni shakllantirishi mumkin.

Xalqaro turizmning yana bir muhim xususiyati uning xizmatlar eksporti sifatida namoyon bo‘lishidir. Xorijiy sayyohlarning mamlakat hududida amalga oshirgan xarajatlari turistik xizmatlarni qabul qiluvchi davlat uchun eksport tushumlarini shakllantiradi. Ushbu mablag‘lar mamlakatning to‘lov balansiga, valyuta bozoriga, tadbirkorlik faoliyatiga va aholi daromadlariga ta’sir ko‘rsatadi. So‘nggi yillarda xalqaro turizm bozorida tarkibiy o‘zgarishlar kuzatilmoqda. Raqamli bronlash platformalari, elektron to‘lov tizimlari, sun’iy intellektga asoslangan xizmatlar, ekologik mas’uliyatli sayohatlar va individual turistik mahsulotlarga talabning ortishi turizm industriyasining yangi rivojlanish yo‘nalishlarini shakllantirmoqda.

Biroq turizmning iqtisodiy rivojlanishga ta’siri barcha mamlakatlarda bir xil emas. Bu jarayon turistik resurslar salohiyati, transport infratuzilmasi, institutsional muhit, investitsiya siyosati, xizmat ko‘rsatish sifati va xalqaro bozordagi raqobatbardoshlik darajasiga bog‘liq. Tadqiqotning maqsadi jahon iqtisodiyotida turizmning o‘rnini ilmiy jihatdan asoslash, xalqaro turizmning iqtisodiy rivojlanishga ta’sir etish mexanizmlarini tahlil qilish hamda turizmning milliy iqtisodiyotlar uchun yaratadigan imkoniyatlari va yuzaga keltiradigan xatarlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqotning asosiy vazifalari xalqaro turizmning nazariy-iqtisodiy mohiyatini ochib berish, turizmning iqtisodiy o‘sish va bandlikka ta’sirini o‘rganish, xalqaro tajribalarni umumlashtirish hamda O‘zbekiston sharoitida turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo‘nalishlarini ishlab chiqishdan iborat.

Adabiyotlar tahlili. Turizmning iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rni xalqaro iqtisodiyot, mintaqaviy taraqqiyot, xizmatlar iqtisodiyoti va barqaror rivojlanish nazariyalari doirasida keng o‘rganilgan. J. Fletcher turizmning iqtisodiy ta’sirini baholashda multiplikativ samara

tushunchasiga alohida e’tibor qaratadi. Ushbu yondashuvga ko‘ra, sayyohlarning dastlabki xarajatlari turistik korxonalar daromadlarini oshiradi, ular esa boshqa tarmoqlardan mahsulot va xizmatlar xarid qilish orqali iqtisodiyotda qo‘shimcha talabni yuzaga keltiradi [1]. C. Lim xalqaro turizm talabini o‘rganishda sayyohlar oqimiga ta’sir etuvchi iqtisodiy omillarni tizimlashtirgan. Tadqiqotlarda daromadlar darajasi, transport xarajatlari, nisbiy narxlar va valyuta kurslari xalqaro turizm talabini shakllantiruvchi asosiy omillar sifatida ko‘rib chiqiladi [2]. B. Balaguer va M. Cantavella-Jordá tomonidan Ispaniya misolida amalga oshirilgan tadqiqot turizmning iqtisodiy o‘sish bilan uzoq muddatli aloqalarini ekonometrik usullar asosida tahlil qilgan. Mualliflar turizmga asoslangan iqtisodiy o‘sish gipotezasini muayyan mamlakat sharoitida empirik jihatdan o‘rganganlar [3]. S. Brida, I. Cortes-Jimenez va M. Pulina xalqaro turizm va iqtisodiy o‘sish o‘rtasidagi munosabatlarga bag‘ishlangan empirik tadqiqotlarni umumlashtirib, turizmning iqtisodiy samarasi mamlakatlarning iqtisodiy tuzilmasi va rivojlanish xususiyatlariga bog‘liq ekanligini ko‘rsatgan [4]. J. Dwyer, P. Forsyth va W. Dwyer turizm iqtisodiyotini baholashda xarajatlar, investitsiyalar, bandlik va umumiy iqtisodiy muvozanat o‘rtasidagi bog‘liqlikni kompleks o‘rganish zarurligini asoslagan [5].

Xalqaro tashkilotlarning ilmiy-uslubiy ishlanmalari ham turizm iqtisodiyotini baholashda muhim o‘rin tutadi. Jumladan, BMTning turizm statistikasi bo‘yicha tavsiyalari va turizmning yordamchi hisoblar tizimi turizmning iqtisodiyotga qo‘shgan hissasini izchil hisoblash imkonini beradi [6]. Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, turizmning iqtisodiy rivojlanishga ta’siri asosan uch yo‘nalishda namoyon bo‘ladi: bevosita iqtisodiy samara, tarmoqlararo bilvosita samara hamda aholi daromadlari orqali yuzaga keladigan induksiyalangan samara. Shu bilan birga, turizmning ijobiy iqtisodiy natijalarini baholashda mavsumiylik, importga bog‘liqlik, ekologik yuklama, infratuzilma xarajatlari va iqtisodiy resurslarning boshqa tarmoqlardan turizmga qayta taqsimlanishi kabi omillarni ham hisobga olish lozim.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqot nazariy-analitik xarakterga ega bo‘lib, xalqaro turizmning iqtisodiy rivojlanishga ta’sirini baholash uchun ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, tizimlashtirish, iqtisodiy modellashtirish va mantiqiy umumlashtirish usullaridan foydalaniladi.

Tadqiqotning metodologik asosini turizmga asoslangan iqtisodiy o‘sish nazariyasi, multiplikator konsepsiyasi, xalqaro xizmatlar savdosi nazariyasi va barqaror rivojlanish yondashuvlari tashkil etadi.

Xalqaro turizmning iqtisodiy samaradorligini o‘rganishda quyidagi ko‘rsatkichlardan foydalanish maqsadga muvofiq: turizmning yalpi ichki mahsulotga qo‘shgan hissasi, xalqaro turizm tushumlari va xizmatlar eksportidagi ulushi, turizm bilan bog‘liq tarmoqlarda bandlik darajasi, turistik infratuzilmaga yo‘naltirilgan investitsiyalar, bir xorijiy sayyohga to‘g‘ri keladigan o‘rtacha turistik tushum, turistik xarajatlarning mahalliy iqtisodiyotda saqlanib qolish darajasi.

Turizmning iqtisodiy ta’sirini konseptual baholashda quyidagi ifodadan foydalanish mumkin:

$$E_T = D_T + I_T + N_T$$

Bu yerda:

E_T— turizm bilan bog‘liq jami iqtisodiy faollikning hisoblangan hajmi;

D_T— turistik faoliyatning bevosita iqtisodiy ta’siri;

I_T— tarmoqlararo xaridlar natijasida yuzaga keladigan bilvosita ta’sir;

N_T— turizm orqali olingan daromadlarning qayta sarflanishidan hosil bo‘ladigan induksiyalangan ta’sir.

Mazkur formula konseptual ifoda bo‘lib, uning tarkibiy qismlari bir-birini takrorlamaydigan hisoblash metodologiyasi asosida aniqlanishi zarur.

Xalqaro turizm tushumlarining o‘sish sur’ati esa quyidagicha hisoblanadi:

$$G_T = \frac{R_t - R_{t-1}}{R_{t-1}} \times 100\%$$

Bu yerda R_t— joriy davrdagi xalqaro turizm tushumlari, R_{t-1}— oldingi davrdagi tushumlar.

Ushbu yondashuvlar turizm rivojlanishining iqtisodiy ko‘rsatkichlar bilan bog‘liqligini baholashga xizmat qiladi. Biroq faqat turizm tushumlarining o‘sishi uning iqtisodiy o‘sishga sabab bo‘lganligini isbotlamaydi. Sababiy bog‘liqlikni aniqlash uchun qo‘shimcha ekonometrik tahlillar talab etiladi.

Tadqiqot natijalari va ularning muhokamasi. Xalqaro turizm global iqtisodiyotning jadal rivojlanayotgan yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Turizmning iqtisodiy ahamiyati uning milliy daromadni shakllantirish, xalqaro savdoni kengaytirish, investitsiyalarni jalb etish va aholi bandligini ta’minlashdagi ishtiroki bilan belgilanadi. BMT Turizm tashkiloti (UN Tourism) ma’lumotlariga ko‘ra, 2025-yilda xalqaro turistlar soni taxminan 1,52 milliard nafarga yetgan va 2024-yilga nisbatan 4 foizga oshgan. Ushbu ko‘rsatkich xalqaro turizmning pandemiyadan keyingi tiklanish bosqichidan barqarorroq o‘sish bosqichiga o‘tayotganligini ko‘rsatadi [7].

Jahon sayohat va turizm kengashi (WTTC) ma’lumotlariga ko‘ra, 2025-yilda turizm va sayohatlar sektorining jahon yalpi ichki mahsulotiga jami hissasi 11,6 trillion AQSH dollarini tashkil etgan. Bu jahon iqtisodiyotining 9,8 foiziga teng. Mazkur ko‘rsatkich bevosita, bilvosita va induksiyalangan iqtisodiy ta’sirlarni qamrab oladi [8].

2025-yilda jahon turizmining asosiy iqtisodiy ko‘rsatkichlari

Manba: UN Tourism va WTTC, 2026-yilda e’lon qilingan ma’lumotlar.

Mazkur ma’lumotlar turizmning jahon iqtisodiyotidagi salmog‘i yuqori ekanligini ko‘rsatadi. Biroq turizmning YAIMga qo‘shgan jami hissasi bilan faqat xalqaro turistlardan olingan tushumlarni bir xil ko‘rsatkich sifatida talqin qilish mumkin emas. Birinchisi ichki va xalqaro turizm bilan bog‘liq kengroq iqtisodiy faoliyatni, ikkinchisi esa xorijiy tashrif buyuruvchilar xarajatlarini ifodalaydi.

Xalqaro turizmning iqtisodiy o‘sishga ta’sir etish mexanizmlari. Xalqaro turizm milliy iqtisodiyotga bir nechta o‘zaro bog‘liq mexanizmlar orqali ta’sir ko‘rsatadi. Birinchidan,

xalqaro turizm xizmatlar eksportini rivojlantiradi. Xorijiy sayyohlarning mehmonxona, transport, ovqatlanish, ekskursiya va boshqa xizmatlarga sarflagan mablag‘lari mamlakatga valyuta tushumlarini olib kiradi. Ikkinchidan, turizm ichki ishlab chiqarish va xizmatlar ko‘rsatish hajmini oshiradi. Mehmonxonalarga oziq-ovqat, mebel, maishiy texnika, qurilish materiallari va axborot texnologiyalari xizmatlarini yetkazib beruvchi korxonalar turistik talab ortishidan manfaatdor bo‘ladi. Uchinchidan, turizm investitsiya faoliyatini rag‘batlantiradi. Turistik hududlarda aeroportlar, avtomobil yo‘llari, mehmonxonalar, dam olish maskanlari va madaniy infratuzilma obyektlarining rivojlanishi boshqa iqtisodiy faoliyat turlari uchun ham qulay sharoit yaratadi. To‘rtinchidan, turizm hududlararo iqtisodiy tafovutlarni qisqartirish imkoniyatiga ega. Turistik resurslarga boy, biroq sanoatlashuv darajasi past hududlarda xizmat ko‘rsatish, hunarmandchilik va oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish orqali mahalliy daromad manbalari kengayishi mumkin.

Xalqaro turizmning jahon mintaqalari bo‘yicha rivojlanishi. Jahon turizm bozori hududiy jihatdan notekis rivojlanmoqda. Turistik resurslar, iqtisodiy infratuzilma, transport imkoniyatlari, xalqaro aloqalar va institutsional sharoitlar turizmning mintaqaviy taqsimlanishiga ta’sir qiladi. BMT Turizm tashkilotining 2025-yilga oid dastlabki ma’lumotlari asosida xalqaro turistlar oqimining mintaqaviy taqsimlanishi quyidagicha ifodalanadi [9].

1-jadval. Jahon mintaqalari bo‘yicha xalqaro turistlar oqimi, 2025-yil

Mintaqa	Turistlar, mln nafar
Yevropa	793
Osiyo va Tinch okeani	331
Amerika	218
Yaqin Sharq	100
Afrika	81

Jadval ma’lumotlaridan ko‘rinadiki, Yevropa xalqaro turizm bozorida yetakchi mavqega ega. Bu holat mintaqadagi transport tarmoqlarining rivojlanganligi, turistik xizmatlar xilma-xilligi, tarixiy-madaniy obyektlarning ko‘pligi va mamlakatlar o‘rtasidagi sayohatlarning nisbatan qulayligi bilan izohlanadi. Osiyo va Tinch okeani mintaqasi ham jahon turizmida muhim o‘rin egallaydi. Mazkur hududda turistik talabning kengayishi iqtisodiy rivojlanish, o‘rta sinf daromadlarining ortishi va xalqaro aviaqatnovlar bilan bog‘liq. Yaqin Sharq mamlakatlarida esa turizmni iqtisodiy diversifikatsiya vositasi sifatida rivojlantirishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Zamonaviy turistik majmualar, yirik xalqaro tadbirlar va transport infratuzilmasiga investitsiyalar kiritilishi mintaqaning xalqaro turizm bozoridagi ahamiyatini oshirmoqda.

O‘zbekistonda xalqaro turizmning iqtisodiy rivojlanish imkoniyatlari. O‘zbekiston tarixiy-madaniy merosi, qadimiy shaharlari, milliy hunarmandchiligi, gastronomik an’analari va tabiiy resurslari bilan xalqaro turizmni rivojlantirish uchun muhim salohiyatga ega. Samarqand, Buxoro, Xiva, Shahrisabz va Toshkent kabi turistik markazlar xalqaro sayyohlar uchun tarixiy, madaniy va ilmiy-ma’rifiy ahamiyatga ega. Shu bilan birga, mamlakatda ekologik, qishloq, ziyorat, gastronomik va ishbilarmonlik turizmini rivojlantirish imkoniyatlari mavjud. O‘zbekistonda xalqaro turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirish uchun turistik xizmatlar eksportini kengaytirish, hududiy turistik mahsulotlarni diversifikatsiya qilish va

sayyohlarning mamlakatda qolish muddatini uzaytirish muhimdir. Turizmning milliy iqtisodiyotga ta'sirini kuchaytirishda mahalliy ishlab chiqaruvchilar bilan turistik korxonalar o'rtasidagi kooperatsiyani rivojlantirish alohida ahamiyat kasb etadi. Mehmonxonalar va restoranlarning mahalliy oziq-ovqat mahsulotlari, hunarmandchilik buyumlari va boshqa xizmatlardan foydalanishi qo'shimcha qiymatning mamlakat ichida saqlanishiga xizmat qiladi. Shuningdek, turistik xizmatlar sifatini xalqaro standartlarga moslashtirish, xorijiy tillarni biladigan mutaxassislar tayyorlash, elektron xizmatlarni rivojlantirish va ekologik talablarni hisobga olish mamlakat turizm industriyasining raqobatbardoshligini oshirishi mumkin.

Xalqaro turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar. O'tkazilgan nazariy va qiyosiy tahlillar asosida xalqaro turizmning iqtisodiy rivojlanishga ta'sirini kuchaytirishga qaratilgan quyidagi ustuvor yo'nalishlar taklif etiladi. Birinchidan, turizmni rivojlantirish strategiyalarini milliy va hududiy iqtisodiy dasturlar bilan integratsiyalash zarur. Bunda turistik obyektlar sonini oshirish bilan bir qatorda ularning iqtisodiy rentabelligi, mahalliy bandlikka qo'shgan hissasi va infratuzilma xarajatlari baholanishi kerak. Ikkinchidan, xalqaro turizm xizmatlari eksportini diversifikatsiya qilish maqsadga muvofiq. Madaniy turizm bilan bir qatorda ekologik, tibbiy, ta'lim, gastronomik va ishbilarmonlik turizmi kabi yo'nalishlarni rivojlantirish mavsumiylikni yumshatishi va yangi bozor segmentlarini jalb qilishi mumkin. Uchinchidan, turizmning mahalliy iqtisodiyotga multiplikativ ta'sirini kuchaytirish zarur. Buning uchun turistik korxonalar, fermer xo'jaliklari, hunarmandlar, transport tashkilotlari va xizmat ko'rsatish subyektlari o'rtasida barqaror kooperatsiya aloqalarini shakllantirish lozim. To'rtinchidan, raqamli turizm ekotizimini rivojlantirish muhim. Elektron bronlash, turistik ma'lumotlarni tahlil qilish, raqamli marketing va mijozlarga masofaviy xizmat ko'rsatish tizimlarini joriy etish korxonalarning operatsion samaradorligini oshirishga yordam beradi. Beshinchidan, turizm sohasida inson kapitalini rivojlantirishga ustuvor ahamiyat berish zarur. Xalqaro xizmat ko'rsatish standartlari, xorijiy tillar, raqamli kompetensiyalar va turizm menejmenti bo'yicha kasbiy tayyorgarlik tizimini takomillashtirish talab etiladi. Oltinchidan, turizmning ekologik va ijtimoiy barqarorligini ta'minlash lozim. Turistik hududlarning tashrif buyuruvchilarni qabul qilish sig'imini baholash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va mahalliy aholining manfaatlarini hisobga olish uzoq muddatli iqtisodiy samaradorlik uchun zarurdir. Yettinchidan, turizm samaradorligini baholashda faqat turistlar soni emas, balki bir turistga to'g'ri keladigan tushum, o'rtacha qolish muddati, mahalliy qo'shilgan qiymat, mehnat unumdorligi va ekologik xarajatlar kabi ko'rsatkichlardan foydalanish maqsadga muvofiq.

Xulosa. Jahon iqtisodiyotida turizm sohasi iqtisodiy o'sish, xalqaro xizmatlar savdosi, investitsiya faolligi va aholi bandligini ta'minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot davomida xalqaro turizmning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri ko'p tarmoqli xususiyatga ega ekanligi, uning samarasi bevosita turistik tushumlar bilan cheklanmasdan, transport, savdo, qurilish, qishloq xo'jaligi va boshqa xizmatlar orqali ham namoyon bo'lishi asoslandi. Xalqaro tashkilotlar ma'lumotlari turizmning jahon iqtisodiyotidagi salmog'i yuqori ekanligini tasdiqlaydi. Xususan, 2025-yilda xalqaro turistlar oqimi 1,52 milliard nafarga yetgan, turizm va sayohatlar sektorining jahon YAIMga jami hissasi esa 11,6 trillion AQSH dollarini tashkil etgan. Shu bilan birga, turizmning iqtisodiy rivojlanishga ijobiy ta'siri mamlakatlarning infratuzilma salohiyati, investitsiya muhiti, mahalliy ishlab chiqarish bilan integratsiyasi va

institutsional boshqaruv samaradorligiga bog‘liq. O‘zbekiston sharoitida xalqaro turizmni rivojlantirish turistik xizmatlar eksportini kengaytirish, hududlarda tadbirkorlikni rag‘batlantirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va madaniy meros obyektlaridan iqtisodiy jihatdan oqilona foydalanish imkoniyatlarini oshirishi mumkin. Umuman olganda, xalqaro turizmni rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlik, raqamli innovatsiyalar, ekologik barqarorlik va ijtimoiy manfaatlarning uyg‘unligini ta’minlash jahon iqtisodiyoti hamda milliy iqtisodiyotlarning uzoq muddatli taraqqiyoti uchun muhim strategik yo‘nalish hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Balaguer J., Cantavella-Jordá M. Tourism as a long-run economic growth factor: The Spanish case // Applied Economics. — 2002. — Vol. 34, No. 7. — P. 877–884.
2. Brida J. G., Cortes-Jimenez I., Pulina M. Has the tourism-led growth hypothesis been validated? A literature review // Current Issues in Tourism. — 2016. — Vol. 19, No. 5. — P. 394–430.
3. Dwyer L., Forsyth P., Dwyer W. Tourism Economics and Policy. — Bristol: Channel View Publications, 2010.
4. United Nations, UNWTO, Eurostat, OECD. Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework 2008. — New York: United Nations, 2010.
5. UN Tourism. World Tourism Barometer. — January 2026. Rasmiy manba.
6. World Travel & Tourism Council. Economic Impact Research: 2025 Results. — 2026. WTTC ma’lumotlari.
7. UN Tourism. International Tourism 2025: Factsheet. — January 2026. Statistik ma’lumotlar.